

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anșuri:
In Viena: M. Duka Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
Walter Schiele. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Harly & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garandată pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicările mai dese
după tariful și învoială.

RECLAME pe pagina a 8. a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X I I

"GAZETA" iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se prenumără la toate ofi-
cele poștale din țară și din
afară și la d-rii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 67.

Brașov, Joi 25 Martie (6 Aprilie).

1899.

Din cauza s-tei sărbători diarul nu va
apăre până Vineri seara.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei. Cu 1 Aprilie st. v. 1899

se deschide nou abonament, la care
invităm pe toți amicii și sprijinatorii
fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 12 fl.
pe șase luni 6 " "
pe trei luni 3 " "
pe o lună 1 " "

Pentru România și străinătate:

pe un an franci, 40
pe șase luni " 20
pe trei luni " 10
pe o lună " 3.50

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate poștale.

Administrațiunea.

Stadiu de oboselă.

Cu ocaziunea sărbătorilor Pas-
cilor, foile maghiare întotdeauna se
adânceau în cotemplațiunii asupra
situațiunii poporului maghiar, séu,
cum îi dăc ei cu predilecțiune, a
„națiunii“. De rândul acesta însă
amintitele foi s'au arătat foarte scurte
la vorbă și unele nici n'au scris ar-
ticulii de situațiune.

Par' că s'ar observa la presa
maghiară un stadiu de oboselă, ce
ar fi o reacțiune firască după
svircoliri și campanii cu scop și fără
scop, dictate de împrejurări reale,
ori trase de pâr și puse în lucrare
de imboldul rău și pernicios al urei
de rassă.

Pesimism am vădut desfășurân-
du-se mult mai puțin de astă-dată,
dér decât diarele unguresci nu se mai
vaetă, că norii ar fi încărcăți de
furtunele cele mai amenințătoare pen-
tru maghiarism, de altă parte le lip-
sesce puterea și avântul de a-se in-
sufleți după vechiul obicei pentru
„victoriile“, ce le-au câștigat prin
răsturnarea lui Banffy și inaugurarea
erei lui Szell cu devisa „lege, drept
și dreptate“:

Spunând adevărul, nici n'au de
ce să se insuflească așa de mult,
căci bine că Banffy nu mai pôte
turbura cercul politice conduse de
luminile parlamentului, dér înafară
de împăciuirea dintre partide, care
și ea pare a-se răzima pe o basă
cam șubredă, nimic nu s'a făcut încă,
nimic nu s'a petrecut, ce ar îndrep-
tăți credința, că pericolele sunt de-
lăturate, séu că cel puțin statul este
asigurat în contra unor sguidiri
amenințătoare, ce le-ar puté aduce
cu sine acele pericole.

Cu Austria, séu mai bine dîs
cu cestiunea pactului, ce este a se
incheia cu ea, nu s'a făcut nici un
pas înainte. Tôte formulele inven-

tate de noul ministru-președinte un-
guresc n'au putut să aducă până
acum nici cea mai puțină lumină și
claritate în situațiune. In loc, ca
să se preâmbles Banffy pe la mini-
stri din Viena, o face acuma Szell.
Acésta este pentru moment tótă
deosebirea. In celelalte este enigma-
tică atât purtarea cabinetului Thun,
cât și reîntorcerea la politica de
pact deakistă „in tótă curățenia ei“
a ministrului președinte unguresc.

Enigma însă, credem, nu zace
ascunsă într'un plan clar și decis
pentru viitor, ci în faptul și în im-
prejurările situațiunii confuze și ne-
sigure față cu viitorea dezvoltare a
lucrurilor în monarhia și cu dimen-
siunile, ce le pôte lua ea din dî în
dî și din cas în cas.

Dér nici cu privire la starea
dinăuntru politiciunii unguři nu pot
înregistra nici un câștig, afară de-o
împrejurare, că acum cei mai mari
contrari de odinioară și antagoniști
certați cu deosebire asupra direcției,
ce crede unul și altul, că trebuie să
o ia guvernarea țerei, Tisza și Ap-
ponyi, șed unul lângă altul în paci-
nică înțelegere, la mesele clubului
liberal dela Lloyd.

Totul, cu ce s'au ales, se re-
duce, la o poliță ce au primit-o
dela șeful partidei și care este trasă
asupra „adeveratului liberalism“, dela
care speră a dobândi de-ocamdată
reforma administrațiunii, care va
avé să facă minunile ei pentru
viitor.

Se vede a fi mare lipsă de mi-
nuni, mai ales în fața deplorabilei
stări, în care a fost adusă țera prin
nenorocita politică de naționalitate
a lui Banffy. La reflexul, ce l'a pro-
dus discussiunea asupra faimósei bro-
șure banffyste la Unguri și la Ro-
mâni, se nfățișeză aceste stări, cu
tótă liniștea aparentă, ce domnesce
în Transilvania, Bănat și Țera un-
gurescă, într'o lumină și mai tristă
și desolată.

In asemenea circumstanțe nu ne
mirăm nici decum, că a scădut foarte
mult diapasonul entusiasmului șovin-
ist maghiar.

Cértă în biserica sêrbescă.

Am amintit într'unul din numerii tre-
cuti, că în sinul bisericei gr. or. sêrbesci
din Ungaria s'au ivit mari certe și neîn-
telegeri. Conflictul s'a dat pe față mai
ales în lunile din urmă între episcopul
Vêrșetului Zmejanovici și între patriar-
chul Brankovici și comitetul permanent al con-
gresului național bisericesc sêrbesc, care
după părerea majorității congresuale, tre-
buia să-și depună imediat mandatul în ur-
ma amânării Congresului în 28 Iulie 1897.

Nu putem intra în amănuntele acestui
conflict. Ca fapte ilegale se aduc însă de
cătră Zmejanovici și partizanii săi o mul-
țime de isprăvuri și călcări ale prescrișelor
autonomiei bisericesci față cu cele trei
eparchii. Zmejanovici mai acuză pe pa-
triarch c'un șir întreg de acte abusive și
cu defraudări. In urma acésta comitetul
congresual permanent în frunte cu patriar-
chul a ordonat cercetare în contra episco-

pului din Vêrșet, ceea-ce s'a și făcut. Pe
basa ei comitetul a sistat episcopului Zme-
janovici lea fa cu începere de 1 Aprilie, pe
Radicul Emilian și Petrovici Gerasim, stariți
de mănăstire, i-a ridicat din post și în con-
tra a 26 deputați congresuali radicali a
adus hotărîrea, ca pe timp de 5 ani să-
lipescă de dreptul electoral activ și pasiv
sub titlu de delictes bisericesci.

Ținta acestei pășiri energice se crede
a fi nimicirea opozițiunii radicale și scô-
terea ómenilor ei din Congres, după care
să se alcătuescă un Congres de colorit
oportunist, care să voteze statutul organic,
în virtutea căruia administrarea averilor și
împărțirea venitelor să fî pusă și pe viitor
în mâna hierarchiei și a guvernului.

Curios este, că o parte a pressei ma-
ghiare, care înainte cu câte-va zile părea
a fi pe partea episcopului de Vêrșet, acum
il atacă și-l bănuiesce, că a făcut alianță
cu radicalul Radicul Emilian, despre care
dîce, că a recurs la ajutor rusesc, ér acum
vré să ajungă la poziția înaltă în biserica
sêrbescă, deore-ce pe el l'ar fi designat
Zmejanovici ca viitor episcop de Bactea
(Novi-Sadi), unde administrase mai înainte
Opaicî, care a murit, pe cum șcim, în casa
alienașilor din Viena.

In urma acestor triste certe și neîn-
telegeri, agitațiunea printre Sêrbi e foarte
mare. Pe ziua de mâine, 6 Aprilie, este con-
voacat la Carlovêț, sinodul episcopesc pen-
tru alegerea episcopului de Novi-Sad (Neo-
planta). Comisar regesc pentru acest sinod
este numit br. Fedor Nicolici. Nu se pôte
scii sigur, decât în acest sinod se va face
alegerea. E probabil însă, că comisarul re-
gesc nedând atențiune gravelor acuse ridi-
cate de Zmejanovici în contra patriarchu-
lui, va face să se întempe actual electoral,
după care Sinodul se va ocupa și cu afa-
cerea dintre cei doi archierei.

Una dintre foile unguresci din Peșta
dîce, că Zmejanovici va fi desaprobat și
osêndit în unanimitate, acedă va fi lipsit
de post și trimis într'o mănăstire.

Pressea sêrbescă întrégă n'are nici un
cuvênt în apărarea patriarchului, chiar nici
„Branik“, cu tôte că șeful liberalilor sêrbi
Polit este advocatul fondurilor bisericesci.
Pressea maghiară — ca se mai repetăm —
ține direct, séu indirect partea patriarchu-
lui și, vorba fiind de o luptă între radicali
și liberali — cei din urmă oportuniști și
guvernamentali — doresce o învingere a
acestora.

E trist când frații de același sânge
se sfășie astfel între sine.

Cele dece statue.

(Din era lui Banffy).

„Egyetértés“ publică nisce date referi-
tore la isprăvile lui Banffy pe timpul cât
a fost ministru-președinte. In numărul său
dela 2 Aprilie, după-ce spune, că prima lo-
vitură ce a dat-o „Camarilla“ lui Banffy a
fost aceea din incidentul strănutărei sta-
tuei Hentzi — fôia maghiară se ocupă cu
„secretul celor dece statue“. Êtă ce scrie
„Egyetértés“:

„In 22 Septemvre 1897 împêratul ger-
man Wilhelm a salutat pe regele maghiar,
și în vorbirea lui a folosit un ton, care a
făcut să se cutremure sufletele lacheilor
anti-maghiari din jurul regelui maghiar.
Wilhelm a numit pe Maghiari fii lui Arpad,
a înșirat faptele lor de vitejiă, le-a lăudat

iubirea de patriă și a pus Ungaria pe un
nivel cu popórele de mare cultură. De vor-
birea acésta s'au cutremurat salele palatu-
lui din Buda, și valurile ei au inundat țera,
ér insuflețirea egomotósă i-au readus echoul
între zidurile Budei. Cercurile curții ve-
deau începutul sfîrșitului: că acedă cuvîn-
tele insuflețitoare ale împêratului Wilhelm
au amăgit Ungaria și că de aici nimic alta
nu pôte să urmeze, decât reînvierea planu-
rilor lui Klapka dela 1868 în contra di-
nastiei de Habsburg.

„Este sigur, că cei dela curte s'au
spariat de efectul acestui toast. Atuncî s'a
ivit violența pașă ardelén cu marea lui
ideia de salvare. A pus pe masa regelui
10 nume. — „Potuți, Majestate, aceste

dece nume vor recuceri éráși inimile Ma-
ghiarilor. Să le turnăm în bronz, și insu-
flețirea națională va defila pe dinaintea ce-
lor 10 statue și va cânta „haleluja“ crea-
torului lor: Majestății Vóstre“. Trei zile
după vorbirea împêratului german a apăr-
ut rescriptul regesc, din care națiunea a
cetit iubirea regală. Nimeni nu visa, că ca-
lomnia lacheilor a fost cauza nasterii statu-
elor, aceea calomnia, care voia să înduplece
coróna a crede, că prețul cumpărării sen-
timentului poporului maghiar ar puté fi
cuvintele din toastul unui domnitor străin.

„Banffy însă a sciut să folosescă si-
tuațiunea într'un mod violén, jucând de-
oparte rolul salvatorului dinastiei, de altă
parte rolul celui mai fervent promovator
al sentimentului național înaintea opiniunii
publice“.

Am înregistrat simplu informațiunea
fôiei maghiară fără de-a puté scii întru cât
ea este, séu nu adevérată. Un lucru însă
apare din ea: modul și apucăturile violene
prin care Banffy scia să folosescă situați-
unile pentru a-se recomanda în grația coró-
nei de oparte, ér de altă parte a-și face re-
olamă personală și a-se afișa înaintea vul-
gului nepricepător, ca cel mai maghiar mi-
nistru-președinte unguresc.

„Politica de naționalitate a lui Banffy“.

(Fine.)

„Opoziția a cerut la început numai ca-
pul lui Banffy. Când a vădut, că eventual
il va puté căpeta, atunci a mers mai de-
parte și a cerut drept jertfă și sistemul său.
A căpêtat capul lui Banffy și nu mă în-
doiesc, că triumful îi este atât de desê-
vêrșit, că va cădê în curênd jertfă și sis-
temul lui Banffy.

Mi-am ridicat cuvêntul numai ca să
întreb cu grija patriotului oinstit departe
de luptele politice dîlei: e în interesul țerii,
e în interesul națiunii maghiare, ca ura pa-
timei de partid să distrugă împreună cu
acest sistem tot ce a fost bun întrînsul,
ceea ce va face, ca individualitatea lui Ban-
ffy, — ori-cât să fi pécătuit el sub alte
raporturi, — să fie respectată de toți Ma-
ghiarii cu judecată obiectivă?! Să se dis-
trugă tot ce a fost bun în acest sistem
și pentru care, după câți-va ani, după ce
se vor cicatriza răunile ce s'au produs în
luptele furiose de partid, însași opoziția, ori
ce ar dîce ea acum, fără esitare îi va oferi
cununa recunoscîței.

Dér nu numai cărțile, ci și ideile și
cestiunile politice au sfîrșitul lor propriu.
După convingerea mea, o astfel de ces-
tiune cu sfîrșit tragic a politice maghiare

e și cestiunea naționalităților Cestiune cu sfârșit tragic, nu numai din cauza pericolelor ce le ascunde, dăr de o sută de ori mai ales, din cauză, că nu e o cestiune de partid.

Vecinicele personalității și lupte de partid ale așa numitei noastre vieți parlamentare de trei decă de ani, au transformat ast-fel creerii bărbaților politici și ai bărbaților de guvernământ maghiari, că într-insul se nu mai încapă nici o cestiune generală de importanță națională, ci numai cestiuni de partid și interese de partid.

Cei mai mulți bărbați de stat și bărbați politici maghiari privesc lumea din ferestrele cluburilor de partid. E un punct de privire mult mai rău, mult mai fals, decum a fost ferestra reședinței comitatului de unde, după cum spune Széchenyi, vechii noștri judecători de tablă judecau evenimintele lumii.

Er cestiunea naționalităților pôte fi judecată esact numai din înălțimea adevăratelor interese naționale și de stat, și de aceea, cred că împreună cu căderea individualității și a sistemului lui Banffy, va rămâne baltă tot ce el a început cu o adevărată dragoste de muncă și cu prevedere de bărbat de stat, fiind împins de puternica iubire a rasei sale și de sentimentele instinctive ale pericolelor pe cari le-au născut în sufletul său experiențele-i proprii de mai multe decenii.

Dăr chiar și împrejurările esterne favorisază, ca să se împlinescă acest sfârșit tragic al cestiunii naționalităților, ca o cestiune politică maghiară.

În momentul de față naționalitățile sunt liniștite. Deocamdată nici nu se pôte spera la o acțiune mai mare a naționalităților. Dăr e oare o caracteristică a vieții politice maghiare, ca nu mai din o prevedere ce interesază viitorul națiunii să acorde atențiune unei cestiuni, care nu e tocmă prezentă? Dău nu!

Astfel dăr și acțiunea politică de naționalitate, pusă la ordinea zilei de Banffy, va căde frumos de pe scena actualităților. Cestiunile pornite de dănsul, se vor odihni prin dosarele ministerelor.

Munca întreruptă va fi din nou urmată de liniște, și *quieta non movere* în această cestiune delicată și de mare importanță națională, va deveni din nou, precum a fost, un principiu de guvernământ.

Prافل și moliile odihnei inactive vor mistui tôte demersurile lui Banffy în această direcțiă. Biurocrația centrală și de prin comitate, iubitoare de odihnă și de liniște, se va bucura, că nu mai e nimeni, care să turbure idila dispozițiilor sale de calapod, impunându-i atențiă încordată și meditațiă.

Până și politicienii naționalităților se vor scutura de acea luptă sistematică de patru ani, pe care a purtat-o Banffy în poțriva lor cu atăta răbdare și vigilență. Și după câți-va ani, erăși vom avé o cestiune a naționalităților. Va reveni situațiă rușinosă de dinainte de 1895 în care, vorbind împreună cu Zrinyi, în fața pericolului „vom alerga în stânga și în drépta, prin văi, prin munți, care încotro, fără nici un remediu, cerșetorind mereu dela alții; n'avem popor, cu care să ne opunem pericolului; n'avem un om, pe care să-l putem pune în fruntea noastră... și decă nu vom relua Oradea-mare, decă vom pierde Ardealul, să nu ne mai luptăm, ci să fugim afară din țără!”

Revistă externă.

Conflict turco-bulgar. Din Sofia se anunță, că pe linia ferată Jambol-Drinopol lângă Ruzul-Agaci s'a întâmpat dăilele treute un serios conflict bulgar. Trupele turcesci au atacat postul de graniță bulgar, însă Bulgarii ajutați fiind de populațiunea înarmată, au respins pe Turci. Lupta a durat patru ore și s'a sfârșit cu aceea, că ambe părțile au avut mai mulți morți și răniți. Causa conflictului a fost, că trupele turcesci au încercat să ocupe o înălțime de loc, care până acum era în posesiunea Bulgarilor.

Dimisia guvernului grecesc. O soire telegrafică din Atena cu data de 3 Aprilie anunță, că guvernul și-a dat dimisia și că regele a primit-o. Cabinetul dimisionat va conduce tot el afacerile până la numirea unui nou ministeriu.

Luptele din Filippine. Generalul Otis telegratéză din Manilla la Washington, că tôte semnele arată, că guvernul insulelor Filippine este într-o stare îngrijitoare. Filippinii sunt bătuti și orașele și satele dintre Manilla și Malolas cer scutul Americanilor. — Scirea această se pare a fi erăși o mistificare americană.

Alunarea cretandă și-a sfârșit lucrările. Planul de constituțiă a fost primit și în prima și în a doua cetire. S'a remarcat, că în genere discușiunile au decurs cu calmitate și moderațiune și s'au evitat tôte punctele, cari ar fi putut da ansă la conflicte și neînțelegeri.

Intimpinare din Beiuș.

Primim următorea corespondență, ca răspuns la cele ce ni-s'au împărțit despre înființarea acolo a unui „Népbank“:

Beiuș, la 1 Aprilie a. c.

Prin numita corespondență a pseudonimului „Sentinela“, carele așa e beiușan și nu oradan — fiind atinsă și neînsemnata mea persoană, pentru constatarea adevărului mă vèd îndemnat a face unele reflexiuni la vociferările din acea corespondență dictată — vreu să cred — nu într-ata de reavoință, cât din superficialitate și ignoranță, ce caracterisază o mare parte a inteligenței noastre de câte-ori e vorbă a sta înainte cu fapte și nu numai cu vorbe goale. Pseudonimul „Sentinela“ încă va fi unul dintre acei mulți Români, care cu lunile stă ascuns în bărlug (par' că l' vèd) și pândind așteptă, că cine ce face, ca apoi cu frage gole și fără sens real — denaturând starea faptică — să bârfească contra acelor, cari și fac, și au făcut și și au voie de a face pentru binele obștei românești.

În meritul cauzei constatez și eu, că eu și consoții mei am înființat o a doua bancă aici în Beiuș cu un capital de 50, eventual 60 mii florini, și am făcut-o această în cea mai perfectă cunoscință a tuturor referințelor locale și pe lângă cea mai strictă aprețiere a acelor; înființarea băncii e impusă de spiritul timpului și pot să afirm, că ori și cât am mișta principialmente pe lângă înființarea unei bănci românești aici, traducerea în fapt a acestui principiu e hotarësh cu imposibilitatea din multe și nenumărate cauze, pe cari a le înșira în cadrul acestor scurte reflexiuni, nu e nici consult, nici ducător la scop.

Acăsta e convingerea mea și împărțită de tôtei aceia, cari cunosc și au avut ocaziune a se convinge despre starea deplorabilă, în care ne aflăm noi Români din acest cerc, la aparință atât de viguros, — căci deplorable stări trebuie să domineze acolo, unde la un desrătmânt al Asociațiunii numai așa dicend cu funea poțt prinde președint și notar. Ei! să pofțescă d-l „Sentinela“ și încerce a înființa și aici în Beiuș o bancă cu caracter românesc, și eu fără a-i cere deslășiri peste condițiunile cum și pe lângă ce modalități speră a-și pute realiza scopul — mă oferesc a mi da tot concursul posibil, — d-sa însă nu va nici încerca, căci bine îl vèd — pe eroul din tufă.

Onestitatea omenilor, d-le „Sentinela“, nu se clasifică nici după confesiune, nici după naționalitate; nu este aceea o comoră exclusivă a Românilor, cu atât mai puțin a d-tale, — decă a te asocia cu atari omeni la o întreprindere comercială, este atentat contra intereselor poporului acestui ținut, care din întâmplare e românesc? Comerțul e internațional, cel ce ofere mai mari avantaje, acela are autoritate, dăr vice-versa și publicul fără considerare că e Român, Maghiar, ori nu știu ce fel, acolo își va validita creditul, unde l' se causează mai puține spese. Esemple vii ne oferesc tôte băncile noastre din țără, cari nu-și sortéză mușterii lor nici după rasă, nici după lege, ci simplu după creditul, de care dispun; Românul deocă nu plătesce de-opotrivă cu Maghiarul, va fi improcesuat și și licitat, decă cere lipsa. Principiile sunt frumoase până ce e posibil a-le traduce și în faptă, er când această nu se pôte, nu e rezonabil a ține la ele fără considerare la efect și rezultatul final.

Avem noi aici în Beiuș încă o bancă, nici aceea n'are caracter românesc, și deși

în directoratul acesteia de decă de ani au figurat mari naționaliști (?) din Beiuș, nu i-a venit nimănu prin minte a și face cea mai mică observare la adresa lor, că de ce stau acolo, cum de se dejosesc a sta alături de Ungurii și cu Jidanii, când ei ar pute înființa separat o bancă cu caracter exclusiv românesc? Ba, că lucrurile merg la această bancă nu chiar după dorința publicului etc., ceea ce a produs nedumerire și un dor potențat de a pripri (și nu a aștepta până „Sentinela“ va eși la ivelă cu planul său), înființarea unei a doua bănci, care intrund tôte acele condițiuni, ce se recer la o bancă solidă, reală și cumpătată, și înaintea căreia încetă ori-ce considerațiuni personale și politice, trăind exclusiv intereselor tale comerciale binechibzuite.

Notez încă una, că în cazul concret e vorbă numai, că capitalul nostru cel mic s'aliat cu capitalul cel mare al altora, fără care noi, în urma litargiei și inertiței, ce ne predomnesce în tôte afacerile noastre, abia am fi putut ceva începe, căci d-nule „Sentinela“, nu știu ce finanțier poțt să fi; pentru a vrea un institut de bani, nu e destul a oaduna capitalul de fondare, ci trebuie îngrijit de depuneri, credite și alte conexiuni comerciale, pe cari tôte noi, durere, în provincia noastră séracă nu le avem (informeză-te, d-le „Sentinela“, dela băncile române interesate în această provincă) și și mai puțin le va fi având pseudonimul „Sentinela“, care tocmă așa, ca și alte suflete românești, numai pentru aceea vor fi fost neplăcut atinș de scirea înființării „Népbankului“, pentru-că său au interese opuse, său pentru-că n'au interese pentru nimica, fiindu-le meseria predilectă de a discuta fără cap, a distruge ce omeni de omenii edifică, și seducend marelle public românesc neorientat prin frage și lucruri ușor credibile, aruncă cu tină în onorabilitatea unor omeni, cari muncesc neîntrerupt la prosperarea obștei românești.

Atăta am ținut de lipsă a aduce la cunoscința on. public spre orientare față de invecțiile publicate la adresa mea și a consoților, de pseudonimul „Sentinela“. Eu țin strict la punctul meu de plecare până în fine, er viitorul va dovedi, că ce fac, bine am făcut ori nu. Încât pentru d-nii consoți așa cred, ei sunt mult mai bine cunoscuti în tôte respectele, decă să aibă lipsă a mă face în chestia această advocatul d-lor.

Cu acăsta din parte-mi declar chestia de încheiată, cu excepțiunea, când pseudonimul „Sentinela“ se va prezenta cu adevăratul său nume, ca să-l știu cine e și cât ponderéză calitativ și cantitativ, în care cas cu plăcere continuu discuțiă ori în care formă, pentru și mai departea clarificare a ce suntem, ce putem și ce voim.

Dr. Gavril Cozma,
advocat în Beiuș.

*

Deore-ce și organul nostru s'a declarat solidar în principiu cu vederile corespondentului, căruia îi răspunde d-l avocat Dr. Gavril Cozma în cele de mai sus, ne simțim îndoiți obligați de-a nu lăsa fără observare espunerile d-sale, cari ne-au surprins din mai multe puncte de vedere.

Înainte de tôte trebuie să regretăm, că d-l avocat se pune a priori pe terenul nu de *quid*, adecă ce s'a scris, ci de *quis*, adecă cine a scris, — și face corespondentului nostru, fiind-că nu s'a subscris cu numele, imputarea cu totul nejustă și nebasată în cazul de față, că ar fi „erou de tufă“ și mai acasă pe de-asupra și o mare parte din inteligența beiușană de „superficialitate“ și „ignoranță“.

Regretăm acest mod de procedere chiar și în interesul domnului Gavril Cozma, căci printri'asta ținem, că și-a tăiat însu-și crénga de sub picioare. În tot cazul se sgudue astfel înainte încrederea cetitorului în obiectivitatea d-sale.

Dice, că d-sa cu soții d-sale român și străini au înființat banca din cestiune în „perfectă cunoscință a tuturor referințelor locale“, și mai dice, că „înființarea acestei bănci e impusă de spiritul timpului“.

Încât pentru cunoscința raporturilor locale, noi scim una și bună: că Beiușul este un centru însemnat românesc; er în ce privesce împrejurarea, că banca se impune de spi-

ritul timpului, noi, ca Români, înțrebăm pe d-l avocat român din Beiuș Dr. Gavril Cozma, că decă această necesitate există, atunci de ce nu Români să se siléscă de a-i coréspunde? De ce Evreo-Maghiarii să înființeze banca și Români să figureze în ea numai ca a cincea rotă la car?

Dăr d-l avocat e de părere, că înființarea unei bănci cu caracter român în Beiuș ar fi o imposibilitate „din cauza stărilor deplorable“ de-acolo. Noi, decă e vorba de indiferentismul cel nenorocit, ce se manifestă și față cu instituțiunea noastră culturală, credem, că cel mai bun mijloc de-a pute începe cu succes combaterea lui, ar fi fost tocmă înființarea unui institut de bani, care mai ușor ar pute să unéscă la o comună lucrare pe fruntași români de-acolo. Dăr decă în adevăr stările ar fi așa de deplorable din punct de vedere naționalist român, cine să le îndrepteze? Cine să aducă la stare înfloritoare morală și materială pe Români din acel ținut? Banca condusă de Jidanii?

„Cinstea omenilor“, dice d-l avocat, „nu se clasifică după cestiune, său naționalitate, er comerțul este internațional“ — și așa mai departe le încurcă amar. Nu-i vorba aici nici de cinstea cosmopolită a unor omeni de afaceri, ca Schwimmer, Weissglas etc. din Beiuș, ori din alte părți, nici de aceea, ce înțelege d-sa rău sub cuvântul „internațional“, ci e vorba numai și numai de-o măsură de apărare economică, ce datorii sunt Români în lupta lor de existență națională să-o ia, concentrându-și forțele și pe terenul economic. Se vede, că d-l avocat n'are ideă de ceea ce se lucréză de atăta timp pentru aservirea noastră și pe terenul economic.

Pôte fi, cum am dăis, cutare său cutare străin un om de afaceri cât de harnic și necertat cu legea, dăr ce folosește această poporului român din Beiuș și jur, decă străinii se întâresc pe spinarea lui, er el le rămâne vecinic atârător, ca debitor al lor. De ar fi cetit d-l avocat măcar vestita broșură banffystă, s'ar fi putut convinge din ea, pentru-ce Români trebuie să aibă pe cât numai se pôte propriile lor institut de bani; s'ar fi convins din acțiunea de concurență, ce a întreprins'o fostul guvern în contra acestora, (prin proiectata înființare de „szövetkezet“-uri), că ele trebuie să însemne ceva ca sprijin pentru asigurarea independenței noastre materiale; ar fi înțeles mai pe sus de tôte, că băncile nu sunt prăvăliore de vëndut chibrite și piper.

Precum reese dintre șire, d-l G. Cozma vede răul, îl recunósce și totuși, în loc de-a căuta să-l lecuéscă, găsește mult mai comod de-a-l lăsa să-și facă drumul, ca buruena rea, mergend însu-și înainte cu „spiritul timpului“. În loc de-a se face luntre și punte, ca acolo în Beiuș să se înființeze o bancă românească, vré să convingă lumea și țera, că nu se pôte trăi alt fel la Beiuș, de cât numai în companiă cu Jidanii, er în același timp mai are curajul să se dea mai înțelept și mai iscusit Român, decă alții.

Mai susține morțiș d-l avocat, că pentru a crea în Beiuș un institut de bani român, n'ar fi avut nici mijloce, nici sprijin de-ajuns. Apoi crede d-sa, că celelalte institut române s'au înființat ca milióne?

„Aurora“ din Năséud au întemeiat'o profesorii cu cotisații lunare. Astădi lucră cu 542,908 fl. Și câte alte bănci românești nu s'au format cu cotisații mici, cu capitale dela 5—10 mii flor. și tôte înfloresc. Noi

insă credem, că în Beiuș dela început s'ar pute aduna mult mai mult. Dacă însă domni din cestiune, de a căror cinste personală nimeni nu s'a atins, cu atât mai puțin corespondentul nostru, au crezut, că nu se poate face astăzi încă nimic, cel puțin să nu fi dat mână de ajutor comerțului și speculațiunii internaționale—lacomă după averi—de-acolo ca să taie drumul de-a se înființa o bancă română mai târziu, când se vor ridica între Români beiușeni și omeni, cari nu și-au perdut încă credința în puterea de viață a neamului lor.

SCRIRILE DILEI.

— 24 Martie v.

Parastas solemn. Intru pomenirea de veac a profesorilor școlilor medii și superioare române gr. or. din Brașov, încetați din viață în decursul lungului timp dela înființarea școlilor și până azi, corpul profesoral dela aceste școle va ține mâne, Joi, în ziua sfintei Bunevestiri, un *parastas solemn*, la care vor asista și toți școlarii. Parastasul se va începe în dată după sf. liturgiă, cam pe la 10 ore, și se va celebra în biserica S-lui Nicolae din Scheiț.

Fond de binefacere. Cu prilejul adunării generale a societății de împrumut și păstrare „Aurora” din Năsăud, ținută la 26 Martie a. c., direcțiunea și comisiunea cenzurătoare au propus, ér membrii acționari prezenți au primit, ca din incidentul jubileului de 25 ani a existenței institutului, să se creeze un *fond de binefacere*. Etă hotărârea din cestiune: „Din prilejul împlinirii de 25 de ani de existență a societății „Aurora”, adunarea generală hotărăsc: 1. Fondul de binefacere ce societatea întemeiază din acest prilej, va purta numirea: „Fondul jubilar de binefacere al „Aurorei”. 2. Acest fond se stabilește la suma de 10.000 fl., adică zece mii florini v. a. 3. Dotațiunea anuală, ce are să intre în acest fond din venitul societății, se statorosece cu minimul de 500 fl. la an. 4. Acest fond se administrează la societate, ca depunere spre fructificare cu 5% interese. 5. Adunarea își rezervă dreptul de a regula menirea acestui fond prin un statut, îndată-ce va afla această de lipsă”. Acest fond, după raportul direcțiunii, constă astăzi din 942 fl. 62 cr. și așa în fiș-care an pe viitor se va adauge din profitul societății o dotațiune minimală de 500 fl. plus interesele de 5% după suma donată deja. „Aurora” din Năsăud este a doua bancă românească înființată după „Albina” din Sibiu, care-și eternizează jubileul de 25 de ani de existență prin crearea acestui fond.

Nemții din Tolna în contra prediceii maghiare. Foile ungurești erăși alarmează țera c'o scire de senzație. S'au răsfrăit Nemții în contra limbii maghiare — și ele, și tocmai Nemții din Tolna, pe care li sciau de jumătate maghiarizați. Adeverul este, că în Vinerea mare plebanul rom. cat. din Tolna a început să predice ungurește, începând cu „Dicsértessék a Jezus Krisztus!” Abia însă a scăpat din gură cuvintele acestea, și cei 2—300 de Nemți, cari se aflau în biserică, începură să strige: „Nur 'naus — nur 'naus” și eșiră din biserică protestând în contra injuriei ce li-se face de plebanul șovinist. O parte din poporul iritat se reintorse în biserică, luară crucea de pe altar și fără preot merseră în procesiune spre Kalvaria dela capătul orașului. Demonstrația va ave urmări, oăci nesocotitul pleban va împroceșua pe mai mulți dintre turburătorii. — Etă unde duce șovinismul maghiarizator.

O nouă bancă românească se va înființa în orașul Cubin, cu numele „Dunăreana”. Prospecte pentru subscrierea de acții se află la d-l Lucian Secoșan, preot în Cubin (Temeș-Kubin). Valoarea nominală a unei acții este 50 fl., din cari 30% sunt a se plăti la subscriere. Cubinul fiind un oraș comercial și cu multe autorități administrative etc. se speră, că „Dunăreana” va

ave un viitor frumos și acționarii vor fi profitați.

Opera germană. Astăzi se va reprezenta opera „Faust” de Gounod. Trupa fiind excelentă și având puteri distinse, publicul participă în număr mare la aceste reprezentațiuni.

„Din istoria Bănatului Severin”. Sub acest titlu va apăre încurând o istorie a regimentului confuiar româno-banatic Nr. XIII, al cărei autor e d-l P. Drăgălină, directorul pedagogiului român din Caransebeș. Oplu e deja pus sub tipar, după cum anunță „F. D.”

1. **Aplicarea multiplă.** Nu există mijloc mai bun, care se poate aplica la diferite cazuri, ca Molls Franzbrantwein care alină durerile, întărește nervii și mușchi întrebunându-se ca adăos băi etc. O butelie 90 cr. se poate procura zilnic prin poste dela farmacistul A. Moll liferanțu curței din Viena Tuchlauben 9. În depourile din provincie să se cêră espresu preparatele lui Moll, provădute cu marca de contravenție și subscriere.

„Sătmăreana” din Sein. Ni-se scrie: În 27 Martie n. și-a ținut „Sătmăreana”, institut de credit și economii în Sein, adunarea generală sub presiuni d-lui George Pop de Băsesol, participând 44 acționari, cari au reprezentat 286 acții.

S'a votat unanim absolutoriu direcțiunii și comitetului de supraveghiare pentru gestiunea anului 1898. S'a statorit profitul curat în suma de 8915 fl. 38 cr., din cari s'a votat: dividendă 6% după acția, 1966 fl. 07 cr. fondului de rezervă, care prin această sumă s'a urcat la 9500 fl., tantiemele prevădute în statute; s'au dotat fondurile mai mic și s'a creat un fond special de rezervă.

În direcțiune s'au reales ou tôte voturile: Georgiu Pop de Băsesol și cu mare majoritate de voturi Georgiu Achim și Vasiliu Achim, ér în comitetul de supraveghiare cu tôte voturile Dr. Titu Hengye.

După adunarea generală, acționarii și toți dirigătorii institutului s'au întrunit la prânț, în hotelul cel mare, petrecând câteva ore ca frați între frați și ridicând toate însuflețite pentru bărbatul neobosit în luptă și jertfe în interesul neamului românesc, Georgiu Pop de Băsesol.

Acest institut este pân'acum aprôpe unicul obiect de interesare comună și punct de realiere a Românilor din aceste părți espuse. „Sătmăreana” plătesce după banii depuși la ea 6%.

Correspondentul.

Idei fundamentale în economia politică.

De Ioan Socaciu.

III.

(Urmare.)

Școala austriacă.

În contra istorismului național economic, care respinge deducțiunea abstractă și teoria economiei politice basată pe această, s'a ridicat în timpul mai nou Carol Menger, profesor la universitatea din Viena, cu o critică seriosă, în care combate punctul de vedere unilateral al numitei școle istorice și arată necesitatea și îndreptățirea deducțiunii și a teoriei în economia politică. La vederile lui Menger s'au alăturat și alți specialiști, mai ales din Austria, și cu el împreună au început a prelucra și desvolta mai departe probleme teoretice din economia națională, precum: teoria capitalului, a valorii, a intereselor etc. Această nouă direcțiune, reprezentată mai ales de economiști din Austria, a primit numirea de „școala austriacă”.

Carol Menger, care stă în fruntea acestei școle, dice între altele: „Istorismul în știința noastră a părăsit cu totul analiza teoretică, cu tôte că problema științei noastre este, să afle pentru felul particular al fenomenelor economice forma lor corăspundătoare. Școala istorică a căutat să evite rățăcirile filosofiei sociale aprioristice, în parte și ale fisicilor sociali, precum și ale biolo-

gilor sociali, dér într'aceea ea a cădât în greșelă și mai gravă renunțând la analiza teoretică și tot de-odată la priceperea teoretică a fenomenelor sociale, peste tot, și prin faptul acesta au tras la îndoială caracterul științific al economiei politice”. Apoi arată, că interesul științific nu se mărginesce numai la cunoșcerea fenomenelor concrete și a lor raporturi concrete în timp și spațiu, ci pretinde și cunoșcerea ființei generale a fenomenelor și a raporturilor generale între sine, (coesistența și succesiunea fenomenelor hotărâte în general); mai departe, că pe lângă cunoșcerea lumii reale, pretinde interesul științific și o stabilire de reguli și proceduri pentru de-a modifica și acomoda fenomenele, ca să corăspundă interesului practic. Ast-fel vede Menger necesitatea de a-se separa și știința economiei naționale în mai multe științe economice, așa după-cum s'a făcut deja pe alte terene, d. e. pe terenul științelor naturale; e de lipsă, dice el, să se grupeze și științele economice în istorice-statistice, morfologice, teoretice și aplicate seu practice. Școala istorică, dice el mai departe, împedecă o ast-fel de dezvoltare a științelor economice, căci economiștilor acestei școle le umblă prin cap ideia unei științe universale a economiei naționale, care să cuprindă în sine tot felul de cunoșcinte aranjate într'o espunere unitară. O separare a aceloră, care și așa n'ar delătura de loc coherența internă a științelor de mai sus, nu se admite din partea lor, ba în parte se însemnă ca un regres, ca c destrămarea nenaturală a stofei coherente. În contra acestora susține Menger, că e cu neputință a-se tracta într'un sistem unic istoria și statistica economiei naționale, morfologia, teoria și științele practice economice, ci pentru atingerea scopului științific în mod corăspundător, e necesar un sistem decentralizat, care să constea din patru grupe separate una de alta, și acestea să fie:

1) Științele istorice despre economia națională: statistica economică și istoria economică, dintre cari cea dintâi se conține fenomenele concrete economice dintre anumite limite locale, cea din urmă să le scruteze din punctul de vedere al dezvoltării și să-le țesă într'un tablou unitar (colectiv).

2) Morfologia fenomenelor economice a cărei problemă este să clasifice fenomenele reale economice (după genuri, specii și subspecii) și să espună ființa lor generală (descrierea icônelor comune (Gemeinbilder) a diferitelor grupe de fenomene de același fel.

3) Teoria fenomenelor economice, care are de-a căuta și espune legile acestor fenomene, (adecă regularitățile în coesistența și succesiunea fenomenelor economice și a causalismului lor intern)¹⁾

4) Științele economice practice seu aplicate, cari ne învață principiile și procedurile, după cari se pot realiza intențiunile economice în mod mai corăspundător scopului, amăsurat gradului de pătrundere la care a ajuns știința.²⁾

Dacă Menger e contra unui sistem unitar pentru diversele cunoșcinte ale economiei naționale, de sine s'înțelege, că va

¹⁾ Morfologia și teoria fenomenelor economice, adecă grupa de sub 2 și 3 se pot combina, dice Menger, în mod corăspundător și tracta întruna, căci nu la tôte disciplinele teoretice corăspunde o știință morfologică de sine stătătoare, așa d. e. clasificarea combinațiilor chimice nu se separă de teoria fenomenelor chimice. (W. Wundt. log. 1883 II pag. 230).

²⁾ Între științele practice și practică seu practică, trebuie să se facă deosebire și pe terenul economic, așa după-cum se face pe tôte celelalte terene ale activității omenești. Problema științelor practice este să ne învețe procedurile după care se pot realiza mai corăspundător scopului anumite intențiunile economice hotărâte în genere. Chemarea practicului însă este ca pe baza științelor practice și a pătrunderii sale teoretice în firea și necsul lucrurilor, să stabilească și să ducă la îndeplinire în detalii procedura corăspundătoare particularității casului concret, în care este chemat a lucra.

fi și mai mult contra unui singur sistem pentru tôte științele sociale, așa după-cum și l'a cugetat A. Comte (veđi mai sus școala sociologică).³⁾

(Va urma).

Academia Română.

(Continuare)

IV. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetări istorice.

Publicațiunea de documente istorice s'a continuat și în anul trecut, publicându-se mai multe volume.

S'a continuat și în anul acesta cercetarea și decopiere documentelor istorice din arhivele orașelor Sibiu și Bistrița. S'au procurat în cursul anului 500 documente, dintre anii 1496—1600.

Cercetările istorice în orașele Transilvaniei au procurat deci până acum 2.594 documente, din care o parte va apăre în apendicele tomului XI din colecțiunea Hurmuzaki.

S'au procurat în cursul anului dela comunitatea grecăscă din Venetia copiii a 4 dosare importante pentru istoria noastră din secolul al XVI-lea, cuprindând acte privitoare la membrii familiei lui Petru Șchiopul și la afaceri de ale lor. Aceste acte se tipăresc în tomul XI al colecțiunii Hurmuzaki.

V. Biblioteca.

Pentru bibliotecă s'a deschis din Noiembrie o nouă sală de lectură, în care este loc suficient pentru 32 de cetitori, la dispozițiunea cărora s'a pus o bibliotecă de referință, constatătoare din vre-o 700 de publicațiuni, de cari se vor servi singuri. S'au introdus și buletinele speciale pentru cererea cărților din biblioteca generală a Academiei pentru lucrul în sala de lectură. Dintre donațiunile făcute în favorul bibliotecii, mai importante sunt diferite publicațiuni franceze dăruite de Regele, patru volume dăruite de Regina din operele sale proprii; alte donațiuni au făcut: D-ra Felicia Racoviță, dăruind un manuscris autograf al lui Alexandri; tinêrul învêțat rus Jacimirsky, dăruind o frumoasă cronică a Țerei Românești până la 1659, și alte manuscrise de d-l Gr. Crețu etc.

VI. Fundațiunea Adamachi și Otteleșanu.

Din fundațiunea Adamachi Academia acordă în anul acesta 70.400 lei pentru burse. Anume 22 burse de câte 100 lei pe lună, dintre cari: 8 la facultatea de științe din Iași, 8 la facultatea de medicină din Iași, 6 la școala de poduri și șosele din Bucureșol. Apoi 7 burse de câte 300 și alte 3 de câte 400 lei pe lună pentru diferite studii în străinătate.

Institutul Otteleșanu funcționează în mod satisfăcător. În luna Septemvre s'a primit o nouă serie de 15 eleve după normele stabilite de regulamentul fundațiunii. Ast-fel, cu începutul anului școlar curent, Institutul a atins completa sa dezvoltare, cuprindând cele 5 clase prevădute de regulamentul cu 74 eleve. A treia clădire, necesară pentru completarea definitivă a instalațiunilor Institutului și destinată ultimei clase, s'a terminat deplin în cursul verii. Elevele din această ultimă clasă își poartă singure administrațiunea casnică a clasei lor sub direcțiunea unei conducătoare speciale.

Ca și în anii precedenți, d-l I. Kalinderu, căruia mai ales se datoresce întemeierea acestui Institut, a oferit și în anul acesta o sumă de 600 lei, pentru a se face daruri elevelor de sêrbătorile Născerii Domnului și Anului nou. Afară de această, în cursul anului, d-l I. Kalinderu a mai dăruit pentru Institut portretele Augustilor Suverani și diferite cărți pentru a fi distribuite elevelor.

Serata musicală-declamatorică de Vineri se va promite a fi foarte bine cercetată, biletele au o mare trecere.

Programul este afișat și se capătă și la librăria Hiemesch, unde se vând bilete.

Literatură.

„Pintea Viteazului”, tradițiunii, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteganul. Această, pe cât scim, e cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din tôte părțile, pe unde a umblat Pintea. Se află de vândare la tipografia „A. Mureșianu” în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

³⁾ Veđi Carol Menger. Grundlage einer Klafifikation der Wirtschafts-wissenschaften in Conrad. Jahrbücher für Nationalökonomie T. XXIII broș 5. 1889.

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov se pot procura următoarele serii economice:

Agrologia sau Agricultura generală de Dr. G. Maior, profesor la școala centrală de agricultură din București. E cea mai bogată și tot odată cea mai temeinică scriere românească cu privire la cultura pământului (aratul, sămânțatul, gunoitul etc., etc). Conține 217 figuri de ale diferitelor aparate economice (pluguri, grape, tăvăluguri etc). E o carte foarte mare, de 524 pag. și costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotehnia sau Cultura specială a plantelor, scrisă tot de D-l G. Maior. Această carte se estinde pe 611 pagini, format mare și conține în text 202 figuri. Cuprinsul e foarte bogat, arătând cu de-amănuntul soiul, modul de cultură, bolile și vindecarea etc. pentru fâ care plantă, precum cereale (tot felul de bucate, ca grâu, secară, orz, ovăș, orez, mei, cucuruz, hrișcă, etc.); apoi mazere, linte, măzăriche, rapiță, mac, șofran, hemei, in, cânepă, tutun, cartofi, tot felul de sfeclă, hrân, curechi și alte multe. Apoi diferitele plante de nutreț, ca lucernă, trifoi, mohor, cucuruzul verde de nutreț, diferite compozițiuni pentru fânate și pășuni artificiale etc. Alt capitol tractează despre cultura fânateelor, altul irigațiuni, altul despre pășuni etc.

Pentru fâ-care econom, aceste două cărți sunt de cea mai mare trebuință, putându-i servi ca cea mai bună călăuză în toți ramii economiei sale. Prețul volumului II este 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.) Pentru România 10 lei, plus porto.

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de **Constantin Dimian**, preot în Brețou. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stupăritului de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului. Prețul 40 cr. trimis francat.

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de F. W. Raiffeissen. **Edițiunea a V-a.** Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului. Conține 227 pag. și costă 80 cr. (Cu posta 90 cr.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Aprilie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.65
Renta de corone ung. 4%	97.10
Impr. căil. fer. ung. din 4 1/2%	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.20
Bonuri rurale ungare 4%	96.25
Bonuri rurale croate-slavone	96.50
Impr. ung. cu premii	125.40
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.20
Renta de argint austr.	100.60
Renta de hârtie austr.	100.70
Renta de aur austr.	120.20
Losuri din 1860.	139.70
Acții de-ale Băncei austro-ungară	924.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	388.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	369.60
Napoleonori	9.56
Mărci imperiale germane	59.02 1/2
London vista	120.50
Paris vista	47.80
Rente de corone austr. 4%	100.75
Note italiene	44.30

Cursul pieței Brașov.
Din 5 Aprilie 1899.

Banconota rom. Cump.	9.47	Vând.	9.49
Argint român. Cump.	9.40	Vând.	9.44
Napoleonori. Cump.	9.52	Vând.	9.54
Galbeni Cump.	5.63	Vând.	5.66
Ruble Rusescoi Cump.	126.75	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	58.80	Vând.	—
Lire turcescoi Cump.	10.70	Vând.	—
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	Vând.	102.—

Frumuseța — tinereței

se poate păstra până la cea mai înaintată etate prin întrebuițarea

Rosa-crème
atât de plăcută pentru efectul ei admirabil, dând feței un teint frumos, și depărtând ori-ce pată de pe obraz.

— Un burcănel 1 coronă. —
Medicamente pentru bolnavi și preservați-ve atât pentru bărbați, cât și pentru femei să **capătă numai la**

RUZICS I.
depozi de Parfumerie și instrumente în Arad, Szabadságtér nr. 4.

Concurs.

„Cordiana“
Institut de credit și de economii, societate pe acții în Foventa (Föfeld) u. p. Ujegyház, are necesitate de un bun contabil, cu salariu anual de 500 fl. și cu perspective de avansare.

Să documenteze cu acte în regulă, că a terminat școala de comerț, a făcut practică cu bun succes la vr'o bancă din țară, că cunoștea bine limbele română, maghiară și germană, și că se bucură de o bună reputație în societatea în care trăește, ne lipsindu-i nici certificatul de naștere.

Terminul concursului va fi finea lui Maiu a. c.

2—4.428

Diracțiunea.

S'a sfârșit cu tusea!
Cel mai bun mijloc de casă sntt **Bombóne de cépă** veritabile ale lui **Oscar Tietze**, care au efect grabnic contra tusei, răgușeii, flegmei etc. Numai pregătirea specială a bombónelor mele asigură efectul. Fiă-care observe numele **Oscar Tietze și marca cepei**, de-ore-ce există imitații stricacióse.
In pachete à 20 și 40 cr.
Depot principal:
F. Krizan farmacist, Krensier.
Deposit în Brașov și în cele mai multe Farmacii, Droguerii și Băcării din Austro-Ungaria. 18—20,473.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 5 cr. se vîd la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Preparatele de maltă pentru debili și bolnavi ale lui Johann Hoff.

Beutură sănătoasă de maltă a lui Johann Hoff.

Un mijloc de întărire la slăbiciune, a funcțiunea neregulată a organelor stomacului, peptului și foarte aprobat la re-ovalescenți.

Prețul unei sticle 75 cr., 5 sticle franco 3 fl. 75 cr.

Mai mult de 10 ani cumpăr dela D-ta bere de maltă, cum și celelalte preparate de maltă. Singurul mijloc, care au însănoșat pe consórta mea. Vă rog amî mai trimite.

Böger, Viena Hofmühlgasse,

Estract de maltă condensat a lui Johann Hoff.

Mijloc de vindecare pentru bolile plămănilor, catar la gâtles, tuse învechită. De recomandat cu deosebire ca medicament pentru copii bolnavi de organele respirației. Este plăcut de luat.

Prețul unei sticle 1 fl., 5 sticle franco 5 fl.

Preparatele de maltă al D tale sunt adevărat medicamente bune și întăritóre. Vă rog amî trimite éráși 5 litre Estract de maltă condensat, un Klgr. Chocoladă de maltă, 1/2 duzină bombóne de maltă pentru pept.

G. Fischer maior, Oradea-mare.

Ciocolată de maltă pentru sênătate a lui Johann Hoff.

Probată ca mijloc vindecător la slăbiciuni, anemie, nervositate, insomnie, lipsă de apetit. Are gust bun, este foarte hrănitóre și are efect bun la copiii slăbiți.

Prețul unui pachet 1 fl.

Ciocolata de maltă este foarte escelentă. Eu am ordonat această ciocolată la dureri cronice de stomac, gălbinare, cu bun succes.

Dr. Nicolei medic în Triebel.

Bombóne de maltă pentru piept a lui Johann Hoff.

Mijloc vindecător pentru tuse, răgușală, flegmă, cu deosebire la catar bronchial. Aceste bombóne se pot lua după plăcere, fără a impedecca mistuirea.

In cutie à 10 cr., și pachete à 30 cr.

De minune m'am vindecat de tuse cu întrebuițarea bombónelor de maltă. v. Zedlitz-Neukirch, Waldenburg.

Bombónele D-tale are efect escelent la suferințele de tuse și asthmă ale nevestei mele.

Busch, paroch, Weischlütz.

Depozite în Brașov: Farmacia, Victor Roth, Fr. Stenmer, E. Kugler, E. Jekelius, Jul. Hornung, la prăvălia Demcter Eremias nepoții.

Depositul general pentru Ungaria: **Apoteca Josif v. Török**, Budapest, Király-utcza 12.

Prospecte cu prețuri curente gratis și franco.

12 obiecte numai fl. 2.95

Important pentru ori-cine!

Vândare totală cu prețuri uimitóre de ieftine,

12 obiecte prețioase numai cu

fl. 2.95 cr.

- 1 pempos orologiu de buzunar, Ancker-Remontoir, de nickel; cu capac gravat; 3 ani garanță, (nu ciasornic de părete, cum espedeză alți.
- 1 elegant lanț de orologiu (de nickel ori aur t, după dorință), cu jou-jou frumos, de Paris.
- 1 elegant ac pentru cravată, de goldin duplu americ. cu imitație de brillante.
- 1 păreche de cereei de argint.

- 1 brațelătă elegantă și modernă din aur Doubl. (valóre fl. 1.50 cr.)
- 1 garnitură de chemisete și nasturi pentru gulere, de goldin duplu american, constă-tăr. din 5 bucăți.
- 1 păreche de nasturi pentru manșette, din goldin duplu american, cu marcă.

Aceste 12 obiecte prețioase le trimit la comandă, până când mai sunt în deposit, pe lângă rambursă seu trimiterea anticipativă a sumei de **fl. 2.95 cr.** (mai înainte singur numai orologiu ancker remontoir da nickel a costat 5 fl.) Obiectele nepotrivite le rescumpăr în timp de 8 zile.

E. HOLTZER, 2—5.543.

deposit en gros de orológe și giuvelii în Cracovia (Krakau, Stradam 18).

— Prețuri-Curente gratis și franco. —

Liferantul Asociației oficianților de stat austriaci c. și reg.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provédută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pânțece, în contra cărcelor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutiioriginale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătórescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu poporal cu deosebire prin tras (frotat) alinã durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcělã. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de săpun pentru copii este provédută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterrea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciã se efectuează gnilic prin rambursã postalã.

La deposite se se cêrã anumit preparatele provédute cu iscalitúra și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.